

Jakob Maksimiljan

po Božjem usmiljenji knez in škof Lavantinski,
prisednik sedeža Njih Svetosti, rimskega Papeža,
dejanski skrivni svétnik Njih c. kr. apostoljskega
Veličanstva, dohtar bogoslovja

i. t. d. i. t. d.

Vsem vernim svoje škofije pozdrav in blagoslov od Gospoda.

V Kristusu preljubljeni!

Dobro znan Vam je izrek Kristusov: „Nihče ne more dvema gospodoma služiti“; takima namreč, ki si v svojih poveljih in tirjatvah nasprotujeta. „Kajti, nadaljuje Zveličar, ali bo enega sovražil in drugega ljubil; ali se bo enega držal in drugega zaničeval. Ne morete, takó sklene Gospod, Bogu služiti in mamonu.“ (Mat. 6, 24.) Bogu stavi nasproti mamona, to je, neredno gnanje po denarji in premoženji, po bogastvu.

Kar govori tukaj naš Gospod o mamonu, namreč o najbolj nava-dnem hrepenenji po bogastvu, vse to velja tudi o vsakem drugem nere-dnem, in prav zato bolj ali manj grešnem prizadevanji.

Ako nam Bog že po naši pameti in vesti, še bolj jasno pa po svojem razodenji veljeva, da podvržemo njegovi volji vse, tedaj zlasti naša po izvirnem grehu popačena nagnenja; in ako Kristus prvo in najvišjo zapoved svoje vere s temi besedami proglasuje: „Kdor hoče za meno-j hoditi, naj zataji sam sebe“ (Mark. 8, 34.); moramo pač iz vsega tega posneti, da se to dvojje nikakor ne strinja, namreč Bog in neredno vživanje tega, kar naša po izvirnem grehu popačena natura poželuje.

Kaj pa je neredno? Sploh vse, ker prevrača narurni red. Na primer: ako kdo taji ali spodkopava višjo oblast, brez ktere človeška

družba ne more ne obstati, ne napredovati; ali ako kdo to, kar bodi zgoraj, stavi zdolej, nasprot pa to, kar bodi pri tleh, sili kvišku; ali ako kdo hoče vse poenačiti, n. pr. vse razlike po stanu, premoženji itd. odpraviti: je gatovo, da se po vsem tem ruši modri red in nastaja nered in pogubna zmešnjava.

Tudi v duhovnem življenji mora biti red. In ta obstoji v tem, da zavzema vsepovsodi prvo mesto Bog in njegova sveta volja, da je njegova zapoved edina voditeljica vsega našega dejanja in nehanja.

Kristjan, ki ta red spoštuje, se poprašuje pri vsem, k čemur ga natura nagiba: Smem li to? Si smem dovoliti to in ono? In če si smem: kako in v koliki meri naj uživam, da se zoper tvojo voljo, o Bog! ne pregrešim in reda in mej ne prestopim, ki si jih ti postavil?

Kdo je bolje poznal človeško naturo, kakor Božji Sin, ki jo je zavoljo našega odrešenja na-se vzel, ter je meso, to je: človek postal in med nami prebival? Tako namreč piše sv. apostel Pavel: V Jezusu Kristusu „nimamo velikega duhovna, kateri bi ne mogel usmiljenja imeti z našimi slabostmi, ampak enega v vseh rečeh nam enako skušanega, razun greha.“ (Hebr. 4, 15.) Ker tedaj Jezus našo slabost popolnoma pozna, je gotovo, da nam ni ničesar naložil, kar bi storiti nikakor ne mogli. On ne tirja od svojih vernikov, da bi človeško naturo slekli, pač pa, da nad njo in sami nad seboj čujejo; da njenemu poželenju le to dovolijo, kar dopušča pamet, vest in sv. vera, da se držijo reda in mej, ktere je Bog postavil.

Prelepo posname Božji Zveličar vse te nauke v kratkih besedah: „Iščite najpoprej Božjega kraljestva in njegove pravice.“ (Mat. 6, 33.) Najpoprej! Tedaj ni čisto prepovedal, skrbeti tudi za časne potrebe; ni zapovedal, za časne reči nikakor se truditi; pač pa je prepovedal, to skrb staviti na prvo mesto, in le kar memogredé se včasih spominjati, da imamo neumerjoko dušo, ktero je Bog za sebe vstvaril, da ima naša duša svoje posebno življenje, in toraj tudi svoje posebne potrebe. To je, kar nam je prepovedal! Najpoprej in nad vse nam bodi naša duša na skrbi, da jo za Boga ohranimo in za večnost rešimo. — Zveličar ne reče: Ne skrbite nikakor za svoje življenje, kaj bote jedli itd.; veljeva le: ne skrbite ne presilno, ne edino le za časno; na prvem mestu ne sme biti časna skrb.

Vsaj nam Gospod ni le dovolil, ampak nas je sam učil, da naj molimo in prosimo: „Daj nam danes naš vsakdenji kruh.“ Tako se glasi četrta prošnja „Gospodove molitve“.

Za kaj naj prosimo v tej prošnji? Gotovo nas Kristus s temi besedami ni učil prositi edino za to, kar zadeva naše telesne potrebe, temveč tudi, in še bolj za to, kar zadeva naše dušne potrebe, da zamore duša živeti za Boga in za večnost. Dušni kruh pa nam je Kristus z nebes prinesel; — imenuje se resnica in milost, katerih je bil ravno On poln, kakor piše sv. evangelist Joanez (1, 14.). Pred vsim se tukaj umeva oni skrivnostni kruh, o katerem je Jezus v Kafarnaumu govoril rekoč: „Jaz sem živi kruh, ki sem z nebes prišel. Ako kdo jé od tega kruha, bo živel vekomaj; in kruh, ktereга bom jaz dal, je moje meso za življenje sveta.“ (Joan. 6, 51 — 52.)

Tedaj Božji Zveličar sam je tisti živi in oživljajoči kruh, — On živi v presvetem altarskem Zakramentu. Tukaj sosebno se nam hoče izkazati milosti poln, ako ga vredno prejmemo, kakor se nam v svoji nezmotljivi cerkvi resnice poln izkazuje.

Pri vsem tem prosimo vendar tudi za časni kruh. — Pod besedo kruh pa umevamo že po navadnem govorjenji vse, kar za telesno življenje potrebujemo.

Kako naj prosimo za ta kruh? Kaj naj mislimo pri tej prošnji? Preudarimo posebej vsako besedo četrte prošnje „Očenaša“. Oče, daj! tako reče Kristus. Ako Ti ne daš, ga ne bomo imeli vsakdenjega kruha. Mi sami si ga iz lastne moči dati ne moremo. Vsaj vemo, da tudi o časnem kruhu veljajo besede sv. Pavla: „Nič ni, kateri sadi, in nič, kateri zaliva; ampak Bog je, kateri rast daje.“ (1 Kor. 3, 7.) Teh besed ne pozabi, ne ti, poljedelec! kedar v potu svojega obraza obdeluješ zemljo; pa tudi ne ti, rokodelec! ki se z rokami trudiš, sebi in družini prislužiti vsakdenske potrebe.

Naj ne misli nihče, da so apostolove besede le trohico svoje veljave zgubile po zares čudovitem napredku v vseh strokah naravoslovne vednosti; ali da je Božja previdnost in vrhovna oblast nad vse narurne moči po tem napredku le količkaj prikrajšana, in vera in zaupanje na Božjo previdnost pri sedanji učenosti nepotrebno. Res da je n. pr. celó ona učenost, ki po naturnih znamenjih prihodno vreme ogiba, že jako napredovala; res pa je tudi še danes, kakor za čas Kristusov, da

je Oče nebeški, „kteri daje svojemu solncu sejati na dobre in hudobne, in daje dežiti na pravične in krivične.“ (Mat. 5, 45.)

Zares; občutljivo zadosti in grozovito je pokazal Bog tudi lansko leto, da mu vsa človeška modrost in učenost iz rok vzeti ne more oblasti nad vse narurne moči in sile. Kakor kristjani pripoznajmo v ponižnosti vesoljno oblast Božjo, in prosimo neprenehoma Njega, Vsegamogočnega: Daj! — Daj mi pa tudi — tako pristavljajmo — Oče nebeški! moč in potrdi mojo voljo, da si s poštenim delom svoj kruh služim in koristen ud človeške družbe postanem.

Resnično je, da ni Bog nikogar zato na svet postavil, da bi gladoval; gotovo pa tudi nikogar edino zato, da bi jedel; pač pa zato, da bi delal in jedel. To je: človek naj dela, da zamore z mirno vestjo jesti zasluženi kruh; in človek naj jé, da delati zamore.

V tej razmeri stojita kruh in delo. Tako uči tudi sv. apostol Pavl: „Kdor noče delati, naj tudi ne jé.“ (2 Tes. 3, 10.) Apostol ne reče: kdor ne more delati; ampak kdor noče.

Kdo je ubog? Kdor lastnega kruha nima, in si ga tudi prislужiti ne more, dasiravno bi rad delal; bodisi ker ni dela, ali zavoljo bolezni, starosti itd. Tak ubožec je v resnici dejanskega usmiljenja to je, pomoči in podpore potreben, pa tudi vreden. Najboljši način, dala zmožnim siromakom pomagati, je, jim preskrbeti dela, in z delom kruha. Podpora ubogih je nedvomljiva dolžnost krščanske ljubezni; — zamore biti pa tudi dolžnost pravice, namreč da od svoje obilnosti tistim delimo, katerim celó najpotrebnejše reči primanjkujejo. Preljubeznjivi! postni čas Vam ponuja zopet lepo in ugodno priliko, dolžnost usmiljenja izpolnjevati. Ako pa Kristus pravi: „Uboge imate zmirom med seboj in kedar hočete, jim lahko dobro storite“ (Mark. 14, 7.), nam je s temi besedami morebiti na voljo dal, da se ubogih usmilimo, ali neusmilimo? Nikakor ne! Hotel je le reči: Ne sili Vas k usmiljenju nihče; ali opustiti ga ne morete z dobro vestjo.

Bog daje kruh — njegov dar je — vendar postane tudi naš kruh — pa kako? skozi delo, kakor smo že slišali. Kdor si kruh služi, sme po pravici reči, da svoj kruh jé, in ne ljudskega. — Tedaj naš kruh nam daj, o Gospod! tako molimo v četrti prošnji, in naznanjamo prav po tem svoj sklep, da si hočemo kruh služiti pošteno. Ali pa morebiti siromak, ki si kruha služiti ne more, ne sme moliti: daj nam naš kruh? Kaj

pa da! Njegova misel pri tej prošnji pa bodi ta: Geni, o Gospod! srca onih, ki več imajo, kakor potrebujejo, da to, kar lahko pogrešajo, v krščanski ljubezni prostovoljno z menoj delijo, ki imam premalo; kajti jim po sili jemati, si mi ti, o Gospod! prepovedal. Po milošnji bo njih kruh — vsaj deloma — tudi moj in sicer pošteni kruh.

Ker pa molimo brez razločka vsi, bogati in ubogi: daj nam naš kruh! ali ne pričamo ob enem nekake medsebojnosti? se ve da vse drugačne memo one, ktero svet z besedo komunizma hvali in priporoča. Naša krščanska medsebojnost nas spomina vsaj, če tudi ne dosega, onih prvih apostoljskih časov, o katerih se bere v apostoljskem dejanji: „Množica pa je bila enega srca in enega duha, — vse je bilo med njimi vseh“ (Dj. ap. 4, 32.).

Denes nam daj kruha, o Gospod! Zakaj molimo takó? Najpoprej gotovo zato, ker smo pred Bogom zmirom enako revni in potrebni.

Isti vzrok, o kristjan! da denes prosiš in moliš, bo tudi jutri in pojuteršnjim — in za vse čase nespremenljiv. Bog je jutri isti, ko denes, — pa tudi Ti v svoji razmeri do Njega, tvojega najvišjega Gospoda. Prosi tedaj in moli vsaki den!

In ker molimo v „Očenašu“ le za denes, ne pa za celi teden ali več časa naprej, prav zato prosimo vedno le tudi za naš vsakdenji kruh. Den za dnevom naj nam ga milostno deli Oče nebeški.

S tem pa tudi pred Bogom nekako izrekamo: Obilnosti za prihodnje dni, Oče nebeški! te ne prosimo; prosimo te le za denes potrebno. Kajti zaupamo v Tebe, če te bomo jutre zopet takó, kakor denes, prosili vsakdenjega kruha, da nam ga odrekel ne bodeš.

Ako pa z besedo „vsakdenji kruh“ svojo prihodnost zaupljivo v Božje roke polagamo, nikakor ne trdimo, da bi bila od naše strani modra in zmerna skrb za prihodnost nepotrebna.

Besede „vsakdenji kruh“ imajo nekako isti pomen, kakor izrek Salomonov: „Dveh reči sem te prosil, o Bog! ne odreci mi jih, preden umerjem. Ne dajaj mi ne uboštva ne bogastva; podeli mi le, kolikor mi je v živež potreba“ (Prig. 30, 7—8.).

Enakó piše sv. apostol Pavl: „Velik dobiček je pobožnost z zadovoljnostjo. Nič namreč nismo prinesli na ta svet; gotovo je, da nič odnesti ne moremo. Ako pa imamo živež in obleko, bodimo s tem zadovoljni“ (1 Tim. 6, 6—8.).

Oj, ako bi četrto prošnjo Očenaša vsi molili po namenu Jezusovem, in jo vsi umeli po njenem tolažljivem in spodbudljivem zapopadku, bi pač ne imeli žalovati nad marsičem, in bi zamogli prihodnosti v lice gledati brez strahu.

Zares; četrta prošnja prav molena in djansko izvrševana peravnava najbolj milo in rahlo skleče razločke in ostra nasprotja med onimi stanovi, katerih eni kruh delijo, drugi pa kruh služijo.

Milost Gospoda našega Jezusa Kristnsa bodi in ostani z Vami vsemi. Amen.

Postno naročilo za leto 1884.

Z dovoljenjem sv. Očeta Vam podelim za tekoče leto iste polajšave postne zapovedi, ktere so se Vam lansko leto oznanile; namreč:

I. Pri jedi si pritrpati in se le enkrat na den do sitega najesti, je zapovedano:

1. Vse dni štiridesetdenskega posta (korizme) razun nedelj.
2. Vsako kvaterno sredo, petek in soboto.
3. V adventu vsako sredo in petek (namesti postov, ktere so imeli svoje dni pred prazniki sv. apostolov).
4. O biljah ali dnevih: pred binkoštni (Duhovem 31. maja), pred praznikom sv. apostolov Petra in Pavla (28. junija), pred praznikom vnebovzeta Matere Božje (velika Gospojnica, 14. avgusta), pred praznikom vseh svetih (31. oktobra), pred praznikom čistega spočetja Marije device (6. decembra) in pred Božičem (24. decembra).

II. Mesene jedi so prepovedane:

1. Vsak petek celega leta.
2. Vsako kvaterno sredo, (petek) in soboto.
3. Na pepelnico in tri poslednje dni velikega tjedna.
4. Ob zgoraj imenovanih biljah: pred binkoštni (Duhovem), Petrovem, veliko Gospojnico, vsemi svetmi, čistim spočetjem Marijinem in pred Božičem.

III. Gledé polajšave velja to-le:

1. Za celo škofijo. Kedarkoli se obhaja zapovedani praznik tak den, ko je meso jesti prepovedano (n. pr. petek), se sme tak praznik meso vživati, brez da bi bila dolžnost, se zavolj tega mesa zdržati prejšnji den.

2. Za posamezne kraje. Kjerkoli se bo ob petkih ali drugih takih dneh, ko je meso jesti prepovedano, obhajal sejem, kjer se veliko ljudstva zbere, tam se sme na sejmovi den meso vživati.

3. Za posamezne osebe.

a) Vse dni med letom, razun pepelnice, treh zadnjih dni velikega tjedna in dveh bilj, pred Binkoštni namreč in Božičem, smejo mesene jedi vživati:

Delavci v rudokopih in fabrikah.

Popotniki, ki v gostilnicah in krčmah jedó.

Tudi drugi (tedaj ne samo popotniki), kateri n. pr. v mestih, trgih itd. navadno v gostilnico na hrano hodijo.

b) Vse dni med letom, razun edinega velikega petka smejo mesene jedi zavživati: Kondukerji na železnicah.

Vsi, ki z železnico potujejo, in so prisiljeni si hrane vzeti na železniških postajah v ondotnih gostilnicah.

Bolniki v toplicah, na slatinah ali v drugih zdravilstvenih zavodih, s svojimi domačimi in strežniki vred. Ne velja pa ta polajšava za tiste, ki hodijo le za kratek čas v toplice, na slatino itd.

c) Vse dni med letom, brez vse izjeme, smejo mesene jedi vživati:

Taki ubogi, kateri si zavoljo presilnega ubošstva v jedeh zbirati ne morejo, ter so prisiljeni jesti, karkoli se jim dá (tedaj le takrat, kadar postnih jedi za vbogajme ne dobijo.) Sploh vse one osebe, ktere in kakor dolgo pri takih ljudeh za hlapce, dekle itd. služijo, ali iz drugih vzrokov pri njih stanovati morajo, kjer se nikoli postne jedi na mizo ne postavijo. Vendar naj se, ako je mogoče, mesenih jedi zdržijo vsaj veliki petek.

4. Za vse postne dni med letom, in štiridesetdenski postni čas tudi ob nedeljah, je pa naravnost prepovedano, pri enem in tistem obedu mesene jedi in ribe zavživati. Vzrok te prepovedi je v tem, da kdor ribe jé, s tem očividno kaže, da mu postne jedi ne škodujejo, da tedaj polajšave ne potrebuje.

5. Vsi, kateri o polajšanih postnih dneh mesó vživajo, so dolžni, vsak tak den tedaj tudi ob sobotah med letom pobožno in v duhu pokore moliti tri očenaše in česčenarije in apostolsko vero v čast britkega trpljenja Gospoda našega Jezusa Kristusa.

Je kje več ljudi pri mizi, naj se opravlja ta molitev na glas in vzajemno.

Sploh pa opominjam v Gospodu vse tiste, ki se bodo postne polajšave posluževali, da o postnih dneh toliko obilnejše dobra dela krščanskega usmiljenja opravljajo in ostanke svoje mize ali to, kár sami sebi pritrčajo, radodarno delijo ubogim.

6. Bolnikom za nekoliko časa še večjo postno polajšavo podeliti, so pooblašteni dušni pastirji in spovedniki. Kdor hoče pa stalno, to je, za zmirom postne zapovedi

oproščen biti, se more v posebni prošnji do mene obrniti in za svojo prošnjo navesti tehtnih vzrokov.

7. Namesto masla se sme rabiti mesena začinba (špeh) ob vseh navadnih petkih med letom, to je, izvzeti so le kvaterni petki in veliki petek.

V Mariboru na god sv. Treh kraljev (6. januarja) 1884.

JAKOB MAKSIMILJAN,

knez in škof.

Opomba. Te pastirski list s postnim naročilom vred naj se v vsaki farni cerkvi na pustno nedeljo (kvinkvagesima) vernemu ljudstvu z prižnice bere. Med letom pa naj se še vsak post posebej oznani prejšnjo nedeljo.